

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Stanisław Stankiewicz

w sprawie **L. W.**

skazanego z art. 189 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 25 czerwca 2025 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego – na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z dnia 4 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 49/23,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 24 listopada 2022 r., sygn. akt III K 418/22

**uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej L. W. i sprawę w
tym zakresie przekazuje Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu do
ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

Antoni Bojańczyk

Paweł Kołodziejski

Stanisław Stankiewicz

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 24 listopada 2022 r., sygn. akt III K 418/22 uznał L. W. za winnego tego, że w dniu 19 stycznia 2022 r. działając wspólnie i w porozumieniu oraz w ramach podziału ról z M. U. , w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w stodole usytuowanej na terenie posesji nr 20 przy ul. K. w B. pozbawił wolności A. D. po uprzednim podstępny zwabieniu jej w to miejsce telefoniczną ofertą rzekomej sprzedaży nieruchomości, a następnie wraz z M. U. dopuścił się rozboju na osobie A. D. przy użyciu środka obezwładniającego w postaci paralizatora elektrycznego, przewracając ją na podłogę, chwytając za ręce i próbując skrępować taśmą oraz rażąc ją paralizatorem elektrycznym, po czym doprowadzonej w ten sposób do stanu bezbronności pokrzywdzonej zabrał w celu przywłaszczenia pieniądze w łącznej kwocie 35.000 zł, dowód osobisty serii C. nr XXX wydany w dniu 5 czerwca 2015 r. przez Wójta Gminy T. i prawo jazdy ser. I nr blankietu H., nr YYY, wydane w dniu 4 kwietnia 2006 r. przez Starostę [...] – którym nie miał prawa wyłącznie rozporządzać, powodując jednocześnie u pokrzywdzonej obrażenia ciała w postaci dwóch punktowych i powierzchniowych otarć naskórka w okolicy podczołowej prawej, sińca na powierzchni przedniej ramienia prawego, sińca na powierzchni tylnej stawu łokciowego prawego, sińca na powierzchni bocznej przedramienia prawego, dwóch punktowych i powierzchniowych otarć naskórka na powierzchni przedniej nadgarstka lewego oraz skupiska powierzchniowych otarć naskórka na powierzchni bocznej klatki piersiowej po stronie prawej, naruszając czynności narządów ciała pokrzywdzonej na czas nie dłuższy niż 7 dni w rozumieniu art. 157 § 2 k.k., tj. popełnienia zbrodni z art. 189 § 1 k.k. i art. 280 § 2 k.k. i art. 157 § 2 k.k. i art. 275 § 1 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. za którą wymierzył mu karę 4 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet okres jego zatrzymania i tymczasowego aresztowania w niniejszej sprawie. Ponadto orzekł wobec L. W. obowiązek zapłaty na rzecz pokrzywdzonej kwoty 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, zobowiązał go solidarnie wraz ze współoskarżonym M. U. do zapłaty na rzecz pokrzywdzonej kwoty 35.000 zł tytułem naprawienia szkody, a także orzekł wobec niego środek karny w postaci zakazu kontaktowania się z pokrzywdzoną w jakiejkolwiek formie oraz zakazu zbliżania do

niej na odległość mniejszą niż 50 metrów przez okres 15 lat. Wyrok w odniesieniu do L. W. zawierał również orzeczenie o zwrocie dowodów rzeczowych, rozstrzygnięcie w przedmiocie zasądzenia kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu oraz kosztów procesu.

Na mocy powyższego wyroku, Sąd Okręgowy w Poznaniu skazał także drugiego ze współoskarżonych tj. M. U. uznając go winnym popełnienia (wspólnie i w porozumieniu z L. W.) przestępstwa z art. 189 § 1 k.k. i art. 280 § 2 k.k. i art. 157 § 2 k.k. i art. 275 § 1 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k., za które wymierzył mu karę 7 lat pozbawienia wolności oraz występkę z art. 197 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę 6 lat i 5 miesięcy pozbawienia wolności, w konsekwencji orzekając wobec ww. karę łączną 10 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności.

Wnioski o sporządzenie i doręczenie odpisu powyższego wyroku wraz z pisemnym uzasadnieniem, oprócz obrońcy M. U. (k. 786), złożyli także prokurator Prokuratury Rejonowej w Wągrowcu – wskazując w jego treści, że wniosek ten dotyczy wyłącznie M. U. w zakresie orzeczenia o karze (k. 787) oraz obrońca L. W. (k. 788).

Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu został następnie zaskarżony przez prokuratora, na niekorzyść zarówno M. U. , jak i L. W. . W złożonej apelacji oskarżyciel publiczny zarzucił rażącą niewspółmierność kar pozbawienia wolności wymierzonych obu ww. oskarżonym, wskazując, iż względy prewencji szczególnej i ogólnej oraz społeczna szkodliwość przypisanych im czynów przemawiały za wymierzeniem im wyższych kar pozbawienia wolności. W konsekwencji wniósł o podwyższenie wymierzonych M. U. kar jednostkowych, tj. za pierwszy czyn do 15 lat pozbawienia wolności, za drugi czyn do 18 lat pozbawienia wolności, w tym kary łącznej do 25 lat pozbawienia wolności, zaś L. W. o podwyższenie wymierzonej kary do 7 lat pozbawienia wolności (k. 829-832v).

Apelacje od wyroku sądu pierwszej instancji wywiedli także obrońcy M. U. (k. 835-841) oraz L. W. (k. 842-843v). Ten ostatni podnosząc zarzut rażącej niewspółmierności wymierzonej kary 4 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec L. W. kary pozbawienia wolności w niższym wymiarze.

Zarządzeniem Przewodniczącego III Wydziału Karnego, Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 17 stycznia 2023 r. wszystkie trzy apelacje zostały przyjęte (k. 845).

Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 49/23 zmienił zaskarżony wyrok w odniesieniu do L. W. w ten sposób, że w opisie przypisanego mu przestępstwa po wyrażeniu „*elektrycznego*”, a przed słowem „*przewracając*” dodał zapis o treści „*przy czym środek ten nie zagrażał bezpośrednio życiu pokrzywdzonej*”, a w konsekwencji czyn ten zakwalifikował z art. 189 § 1 k.k. i art. 280 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. i art. 275 § 1 k.k. i art. 276 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i orzeczoną wobec ww. karę pozbawienia wolności podwyższył do 6 lat, w pozostałym zakresie wyrok utrzymując w mocy oraz rozstrzygając w przedmiocie kosztów procesu.

W dniu 31 stycznia 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja Prokuratora Generalnego, który wymieniony wyżej wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu zaskarżył w całości na korzyść L. W. , orzeczeniu temu zarzucając „*rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 422 § 2 k.p.k. i w konsekwencji art. 434 § 1 pkt 1 k.p.k., polegające na rozpoznaniu apelacji Prokuratora Rejonowego w Wągrowcu, wniesionej w dniu 28 grudnia 2022 r. również na niekorzyść L. W. , pomimo, iż apelacja ta, w zakresie go dotyczącym, powinna zostać pozostawiona bez rozpoznania jako niedopuszczalna z mocy ustawy, gdyż oskarżyciel publiczny w poprzedzającym jej skierowanie wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 24 listopada 2022 r., sygn. akt III K 418/22 wskazał, że dotyczy on jedynie współoskarżonego M. U. , co skutkowało nieuprawnionym – w wyniku częściowego uwzględnienia apelacji oskarżyciela publicznego – wymierzeniem przez sąd II instancji wobec L. W. kary pozbawienia wolności w rozmiarze wyższym, niż orzeczony przez sąd I instancji, mimo braku prawnych możliwości pogorszenia jego sytuacji procesowej*”. W konsekwencji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Nie budzi wątpliwości, że podstawowym warunkiem skutecznego wniesienia apelacji jest uprzednie złożenie przez stronę, w terminie zawitym 7 dni od daty ogłoszenia wyroku, a gdy ustawa nakazuje jego doręczenie – od daty doręczenia, na piśmie do sądu, który wydał zaskarżony wyrok, wniosku o sporządzenie i doręczenie na piśmie jego uzasadnienia (art. 422 § 1 i 2a k.p.k.). W treści wniosku należy określić jego zakres przedmiotowy, tj. wskazać czy dotyczy on całości wyroku czy też niektórych czynów, których popełnienie oskarżyciel zarzucił oskarżonemu, bądź też czy dotyczy jedynie rozstrzygnięcia o karze i o innych konsekwencjach prawnych czynu. Natomiast w sprawach złożonych podmiotowo wniosek nie pochodzący od oskarżonego winien precyzować, którego z nich dotyczy (art. 422 § 2 k.p.k.). Zarówno w judykaturze, jak i doktrynie powszechnie przyjmuje się, że wniesienie apelacji dopuszczalne jest jedynie w zakresie przedmiotowym i podmiotowym wskazanym we wniosku o sporządzenie i doręczenie na piśmie uzasadnienia wyroku. Tym samym zarzuty apelacyjne wykraczające poza zakres określony we wniosku są niedopuszczalne i nie podlegają rozpoznaniu, co tyczy się każdej strony, bowiem także i prokurator w sprawach z oskarżenia publicznego nie może skutecznie zaskarżyć orzeczenia w zakresie dotyczącym oskarżonego, który nie został objęty wnioskiem o uzasadnienie (zob. uchwała SN z dnia 25 marca 2004 r., I KZP 45/03; postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2017 r., V KK 480/16; D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom II. Art. 425–673*, Warszawa 2024, s. 293).

Odnosząc powyższe do realiów rozpoznawanej sprawy należy wskazać, że złożony przez prokuratora wniosek z dnia 28 listopada 2022 r. o sporządzenie uzasadnienia wyroku sądu *a quo* dotyczył wyłącznie oskarżonego M. U. (k. 787). Pomimo tego wniesiona przez prokuratora w dniu 28 grudnia 2022 r. apelacja została wywiedziona także na niekorzyść oskarżonego L. W. w zakresie rażącej niewspółmierności wymierzonej ww. kary pozbawienia wolności (k. 829-832v). Powyższe okoliczności winny zatem skutkować odmową przyjęcia środka odwoławczego w odniesieniu do L. W. w trybie art. 429 § 1 k.p.k. jako niedopuszczalnego z mocy ustawy. Tymczasem zarządzeniem wydanym przez

Przewodniczącego III Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 17 stycznia 2023 r. wszystkie apelacje, w tym prokuratora, zostały przyjęte (k. 845). Następnie sąd odwoławczy nie dostrzegając wskazanych nieprawidłowości, zamiast zgodnie z brzmieniem art. 430 § 1 k.p.k. pozostawić tak przyjęty w odniesieniu do oskarżonego L. W. środek odwoławczy bez rozpoznania, apelację prokuratora w całości rozpoznał i kierując się podniesioną w jej treści argumentacją, podzielił zarzuty w niej zawarte, podwyższając wymierzoną ww. karę pozbawienia wolności.

W tej sytuacji nie budzi wątpliwości, że Sąd Apelacyjny w Poznaniu dopuścił się rażącego naruszenia wskazanych w zarzucie kasacji przepisów prawa procesowego, tj. art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 422 § 2 k.p.k. a w konsekwencji art. 434 § 1 pkt k.p.k. Powyższe uchybienie miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Rozpoznanie przez sąd *ad quem* apelacji prokuratora w zakresie dotyczącym tego oskarżonego doprowadziło bowiem do sytuacji, w której L. W. – pomimo braku prawnych możliwości – wymierzona została kara surowsza niż w pierwszej instancji, co niewątpliwie pogorszyło jego sytuację procesową.

Z tych też względów koniecznym było uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w zaskarżonej kasacją części, tj. w odniesieniu do skazanego L. W. i w tym zakresie przekazania sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.

[J.J.]

[a.ł.]

Antoni Bojańczyk Paweł Kołodziejski Stanisław Stankiewicz